

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 21 marca 2023 r.

Pozycja 53

POSTANOWIENIE

z dnia 21 lutego 2023 r.

Sygn. akt Ts 24/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej G.D. o zbadanie zgodności:

art. 394² § 1¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) w zakresie, w jakim „nie przewiduje możliwości zaskarżenia postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie wynagrodzenia kuratora”, z art. 32 ust. 1 zdanie drugie w związku z art. 64 ust. 2, art. 45 ust. 1 oraz art. 176 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 1 lutego 2022 r. (data nadania), działający we własnym imieniu radca prawny G.D. (dalej: skarżący) wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżący został ustanowiony kuratorem dla nieznanej z miejsca pobytu pozwanej w sprawie o zapłatę. W wydanym w tej sprawie wyroku z 14 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w N. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 95 678,65 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 8 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty (punkt I) oraz kwotę 16 843 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (punkt II). Przyznał skarżącemu kwotę 6 642 zł, w tym kwotę 1 242 zł podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia.

Na skutek apelacji wniesionej przez skarżącego Sąd Apelacyjny w K. wyrokiem z 4 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]) zmienił orzeczenie sądu pierwszej instancji w ten sposób, że oddalił powództwo, przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w N. na rzecz skarżącego wynagrodzenie w kwocie 6 642 zł, w tym kwotę 1 242 zł podatku od towarów i usług, oraz nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w N. kwotę 6 642 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (punkt 1). Przyznał od Skarbu Państwa – Sądu

Okręgowego w N. na rzecz skarżącego wynagrodzenie w kwocie 1 620 zł (punkt 2) oraz nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w N. kwotę 2 620 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (punkt 3). W uzasadnieniu orzeczenia stwierdził, że wynagrodzenie kuratora strony nieznanej z miejsca pobytu nie może zostać powiększone o podatek od towarów i usług z uwagi na brak podstawy prawnej.

Sąd Apelacyjny w K. postanowieniem z 9 listopada 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucił jako niedopuszczalne zażalenie skarżącego na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 powyższego wyroku.

2. Skarżący podniósł, że „na skutek braku (pominięcia) w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego ([Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.]; dalej: k.p.c.) normy prawnej umożliwiającej zaskarżenie postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie wynagrodzenia kuratora, w odniesieniu do skarżącego naruszone zostały zasady:

1) równości wobec prawa w zakresie zapewnienia ochrony wynagrodzenia (art. 32 ust. 1 zd. 2 w zw. z art. 64 ust. 2 Konstytucji) poprzez uniemożliwienie skarżącemu wniesienia zażalenia na postanowienie w przedmiocie przyznanego mu wynagrodzenia, w sytuacji gdy prawo takie posiada pełnomocnik ustanowiony z urzędu, a sytuacja kuratora procesowego jest do niego podobna;

2) równości wobec prawa w zakresie zapewnienia ochrony praw majątkowych (art. 32 ust. 1 zd. 2 w zw. z art. 64 ust. 2 Konstytucji) poprzez uniemożliwienie skarżącemu wniesienia zażalenia na postanowienie w przedmiocie przyznanego mu wynagrodzenia, w sytuacji gdy jednocześnie do zakwestionowania tego orzeczenia – z mocy art. 394² § 1¹ pkt 3 k.p.c. – uprawniona była strona przeciwna sporu, która kosztami tymi została obciążona w ramach obowiązku zwrotu kosztów procesu;

3) prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji) poprzez odmówienie skarżącemu prawa do poddania kontroli sądowej rozstrzygnięcia w przedmiocie jego wynagrodzenia, co doprowadziło do ostania się w obrocie prawnym błędnego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w K.;

4) dwuinstancyjności postępowania (art. 176 ust. 1 Konstytucji) poprzez uniemożliwienie skarżącemu poddania kontroli instancyjnej postanowienia w przedmiocie jego wynagrodzenia za postępowanie odwoławcze, w sytuacji gdy kwestia ta z oczywistych względów nie była wcześniej badana, co w kontekście norm określających wynagrodzenie kuratora procesowego, sprawia że rozstrzygnięcie sądu drugiej instancji ma w tego typu przypadkach charakter uznaniowy i jako takie powinno być poddane kontroli instancyjnej”.

Wskazał, że do naruszenia powyższych praw doszło „przy braku przesłanek umożliwiających wprowadzenie ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw” (art. 31 ust. 3 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. W niniejszej sprawie przedmiotem zaskarżenia uczyniono art. 394² § 1¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.), zgodnie z którym „[z]ażalenie do innego składu sądu drugiej instancji przysługuje także na postanowienia tego sądu, których przedmiotem jest:

- 1) odmowa ustanowienia adwokata lub radcy prawnego lub ich odwołanie,
- 2) oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego,

- 3) zwrot kosztów procesu, o ile nie wniesiono skargi kasacyjnej,
- 4) zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu,
- 5) skazanie świadka, biegłego, strony, jej pełnomocnika oraz osoby trzeciej na grzywnę,
- 6) zarządzenie przymusowego sprowadzenia i aresztowania świadka,
- 7) odmowa zwolnienia świadka i biegłego od grzywny i świadka od przymusowego sprowadzenia

– z wyjątkiem postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji”.

Jako wzorce kontroli powołano art. 32 ust. 1 zdanie drugie w związku z art. 64 ust. 2, art. 45 ust. 1 oraz art. 176 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

3. Skarga konstytucyjna została sporządzona przez występującego we własnym imieniu radcę prawnego (art. 44 ust. 1 *in fine* u.o.t.p.TK).

Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że skarżący:

– dochował terminu, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, gdyż odpis postanowienia Sądu Apelacyjnego w K. z 9 listopada 2021 r. (sygn. akt [...]) wraz z uzasadnieniem został doręczony skarżącemu 16 listopada 2021 r., a skarga została wniesiona do Trybunału 1 lutego 2022 r.;

– wyczerpał przysługującą mu drogę prawną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), gdyż wskazane wyżej orzeczenie jest niezaskarżalne w trybie zwykłych środków odwoławczych;

– określił przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK);

– wskazał, które konstytucyjne prawa i wolności oraz w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK);

– przedstawił uzasadnienie sformułowanych przez niego zarzutów (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK).

Trybunał stwierdza także, że analizowana skarga nie jest obarczona nieusuwalnymi brakami formalnymi, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, a postawione w niej zarzuty nie są oczywiście bezzasadne w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

W związku z powyższym – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowiono jak w sentencji.